

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 80 0 Rs 101054 19 Spp
Banjaluka: 16.4.2019. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, odlučujući o zahtjevu Osnovnog suda u Bijeljini za rješavanje spornog pravnog pitanja u parničnom predmetu tog suda broj: 80 0 Rs 101054 18 Rs, na osnovu odredbi člana 61. g) Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju („Službeni glasnik RS“ broj: 9/14 do 67/18), te člana 4. stav 4. i člana 12. Poslovnika o radu sudskih odjeljenja (broj: 118-0-SuI-14-000458 od 6.2.2015. godine), na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 16.4.2019. godine, donio je

ODLUKU

Radniku sa smanjenom radnom sposobnošću ne pripada plata po odredbama kolektivnog ugovora (u konkretnoj parnici Kolektivnog ugovora MH „Elektroprivreda Republike Srpske“) tj. razlika između plate radnog mjesta na kom je radio u momentu nastupanja invalidnosti i plate radnog mjesta na koje je raspoređen u skladu sa preostalom radnom sposobnošću i stručnom spremom, već mu pripada naknada plate saglasno odredbama članova 54. - 59. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Obrazloženje

Prema stanju navedenog spisa u kom je stavljen zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja, u toku je parnica po tužbi tužitelja kao radnika tuženog, u kojoj tužitelji traže da se obaveže tuženi da im isplati razliku plate za određeni vremenski period naveden u tužbi. Osnov potraživanja tužitelja zasnovan je na činjenici da im je utvrđena smanjena radna sposobnost, kao posljedica povrede na radu, profesionalne bolesti ili bolesti povezanih za izvršenjem radnih obaveza, slijedom čega su zaključili ugovore o radu u skladu sa preostalom radnom sposobnošću.

Tužitelji ističu da je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta stupio na snagu 1.4.2018. godine, dakle, nakon utvrđene invalidnosti, a njime je došlo do povećanja koeficijenata složenosti poslova radnog mjesta na kome su radili u vrijeme nastupanja invalidnosti. Dalje tvrde da ih je tuženi primorao, pod prijetnjom otkaza ugovora o radu, da zakluče anekse ugovora o radu (za radna mjesta na koja su raspoređeni nakon invalidnosti), pri čemu su im tim aneksima utvrđeni manji koeficijenti u odnosu na koeficijente koji su im bili priznati za radna mjesta odmah nakon invalidnosti.

Sporno pravno pitanje tužitelja glasi:

„Da li tužiteljima, te ostalim invalidima zaposlenim kod tuženog, pripada plata shodno odredbama člana 53.–56. Kolektivnog ugovora MH „Elektroprivreda Republike Srpske“ (u daljem tekstu: KU), odnosno isplata plate u visini koja danas po vrijednosti odgovara poslovima na kojima

su radili u momentu nastupanja invalidnosti, te da li po tom osnovu, nastupanje invalidnosti, tužiteljima pripada naknada štete u vidu razlike između plate koju bi radnici ostvarivali da nisu invalidi i one koju trenutno ostvaruju“?

Sporno pravno pitanje tuženog glasi:

- 1) „Da li se na radnike koji spadaju u grupu radnika sa smanjenom radnom sposobnošću i radnika sa prevencijom od umanjenja radne sposobnosti (radnici sa invaliditetom) primjenjuju odredbe Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS“ broj: 134/11, 82/13, 103/15-u daljem tekstu: ZPIO), u dijelu poglavlja IV 2. „Prava na osnovu invalidnosti“, tačnije član 57. stav 1. tačka v) i član 58.?

2.) „Da li postoji zakonska obaveza da poslodavac radniku sa smanjenom radnom sposobnošću u aneksu ugovora o radu, kojim ga raspoređuje na novo radno mjesto nakon utvrđenja umanjenja radne sposobnosti, dodjeljuje koeficijent radnog mjesta na kome je utvrđeno umanjenje radne sposobnosti ili je poslodavac dužan da mu u aneksu ugovora dodijeli koeficijent mjesta na koje ga raspoređuje, a da mu u slučaju manje plate na novom radnom mjestu isplaćuje naknadu plate zbog manje plate na drugom radnom mjestu iz člana 57. stav 1. tačka v) ZPIO, u visini definisanoj članom 58. tog zakona“?

U vezi sa postavljenim spornim pravnim pitanjima, Osnovni sud u Bijeljini je izrazio shvatanje da tužiteljima pripada plata prema odredbama članova 54. i 55. KU, u visini plate koja danas po vrijednosti odgovara poslovima na kojima su radili u momentu nastupanja invalidnosti, a slijedom toga i pravo na naknadu štete u vidu razlike plate koju bi ostvarivali da nisu invalidi i plate koju trenutno ostvaruju.

Podnoseći zahtjev ovom sudu, Osnovni sud u Bijeljini navodi da se pred tim sudom vodi veći broj sporova, koji se zasnivaju na istom činjeničnom i pravnom osnovu, protiv istog tuženog (25 predmeta), da se radi o prejudicijelnim pitanjima za ove sporove i da Vrhovni sud Republike Srpske još nije zauzeo pravni stav u vezi sa istaknutim spornim pitanjima.

Imajući u vidu prednje, ovaj sud nalazi da je zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja dozvoljen jer ispunjava uslove iz odredbe člana 61. a) stav 1. i člana 61. b) stav 1. ZPP, te da u pogledu istog valja donijeti odluku shodno odredbama člana 61. g) u vezi sa članom 61. d) ZPP.

Zakon o radu („Službeni glasnik RS“ broj: 1/16 i 66/18-u daljem tekstu: ZR) u odredbama članova 115. – 118. reguliše posebnu zaštitu bolesnih radnika i invalida, u smislu nemogućnosti otkaza ugovora o radu dok je zdravstveno nesposoban za rad (član 115.), vraćanja na poslove na kojima je radio prije bolesti ili pravo na ponudu obavljanja drugih odgovarajućih poslova, pravo na dodatno stručno osposobljavanje (član 116.), obavezu poslodavca da radniku ponudi zaključenje ugovora o radu za obavljanje poslova za koja je stručno sposoban, a koji moraju odgovarati poslovima koje je prethodno radio, zaštitu od otkaza ugovora o radu ako je invalidnost uzrokovana povredom na radu ili profesionalnom bolešću (član 117.) i pravo na otpremninu (član 118.).

Član 9. stav 2. ZR propisuje da se opštim aktom i ugovorom o radu mogu utvrditi druga, ili propisati povoljnija prava i povoljniji uslovi rada od onih utvrđenih ovim zakonom, osim ako to zakonom nije izričito zabranjeno.

Član 55. KU propisuje da, ako nadležni organ ocijeni da kod radnika postoji smanjena radna sposobnost, poslodavac je dužan da mu ponudi zaključenje ugovora o radu za obavljanje poslova za koje je radno sposoban, a koji po vrijednosti moraju odgovarati poslovima na kojima je prethodno radio, kao i njegovoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima.

ZPIO u odredbi člana 54. propisuje prava osiguranika sa smanjenom radnom sposobnošću koja obezbjeđuje poslodavac, u odredbi člana 57. prava radnika koji je zbog smanjene radne sposobnosti raspoređen na drugo radno mjesto (u tački v. je utvrđeno pravo na naknadu zbog manje plate), u odredbi člana 58. propisuje osnovicu naknade, a u članu 59. stav 3. propisuje da naknada zbog manje plate radniku pripada od dana raspoređivanja na drugo radno mjesto i isplaćuje se u visini razlike između osnovice naknade i neto plate osiguranika na drugom radnom mjestu.

Slijedi da su prava radnika, kod koga je utvrđeno smanjenje radne sposobnosti kao posljedica profesionalne bolesti, povrede na radu ili bolesti povezanih sa izvršenjem radnih obaveza, prava vezana za penzijsko i invalidsko osiguranje, a ne prava iz radnog odnosa. Dakle, o tim pravima, što uključuje i pravo na novčanu naknadu, odlučuje se u skladu sa odredbama ZPIO, a ne odredbama ZR i odredbama KU.

Potrebno je ukazati da su sporno pitanje tužitelja i prvo sporno pitanje tuženog, iako tekstualno različito definisana, sadržajno ista, pa se odluka koja je donesena referiše na oba pitanja. Međutim, drugo sporno pitanje tuženog nema karakter pitanja koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudom, pa kao takvo ne ispunjava uslove iz člana 61. a) ZPP.

Stoga je Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Republike Srpske, primjenom odredbe člana 61. g) stav 1. u vezi sa odredbom člana 61. d) ZPP, odlučilo kao u izreci.

Zamjenik Predsjednika Građanskog odjeljenja:
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić